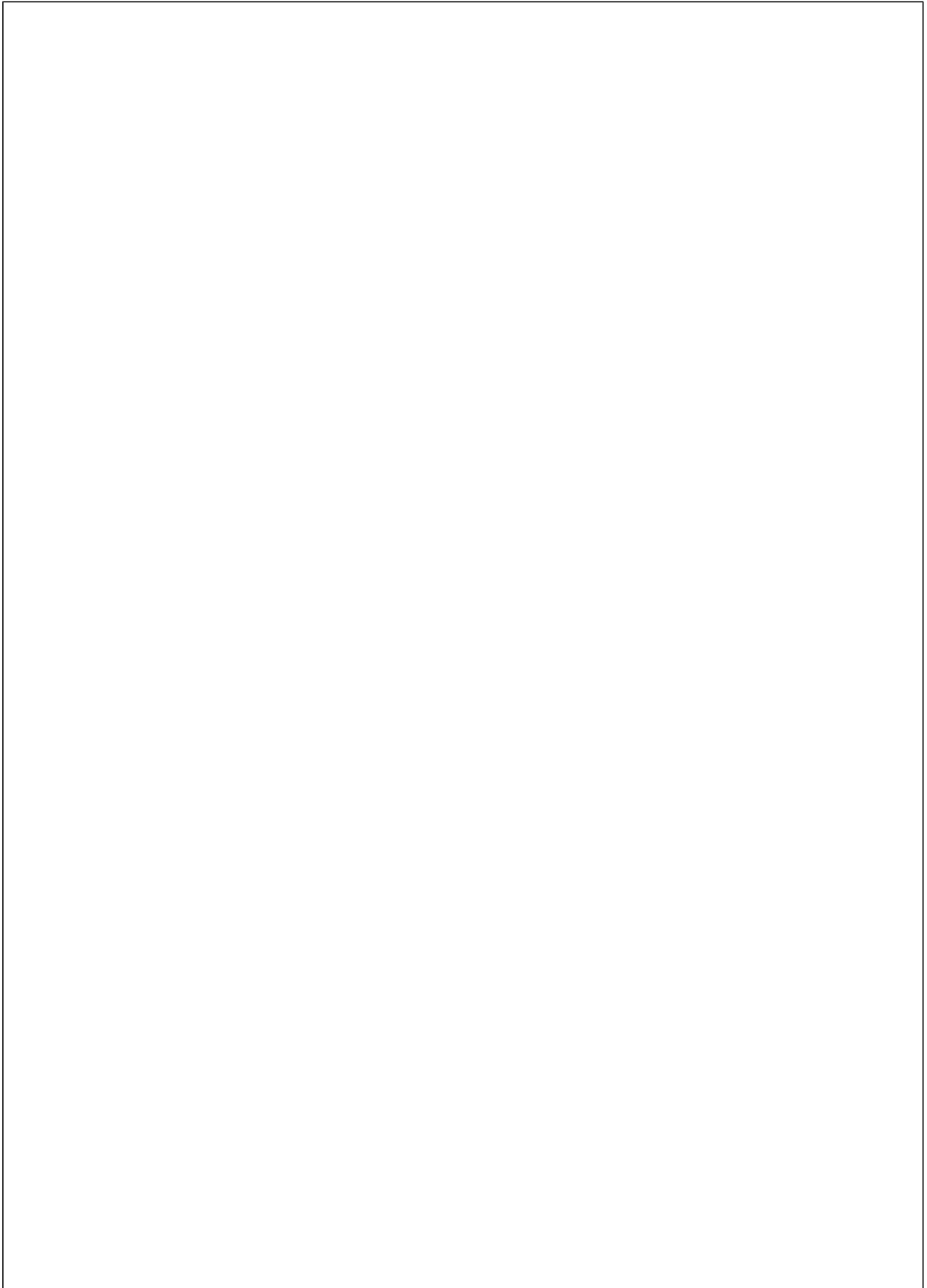

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/167512,Izabella-Kopczynska-Witold-Hulewicz-poeta-radiowiec-i-konspirator.html>

27.02.2026, 08:12

Izabella Kopczyńska: Witold Hulewicz – poeta, radiowiec i konspirator

Witold Hulewicz zapisał się na kartach historii jako literat, tłumacz, krytyk i pracownik rozgłośni radiowej Polskiego Radia. W Wielkopolsce odegrał swoją rolę jako organizator łączności podczas Powstania Wielkopolskiego i wydawca czasopisma „Zdrój”. Jego drogi prowadziły do Poznania, Wilna i Warszawy, a zakończyły się w sposób tragiczny w Palmirach.

26.11.2026

[Konspiracja](#) [Kultura](#) [Okupacja niemiecka](#) [Palmiry](#) [Powstanie Wielkopolskie](#) [Zbrodnie niemieckie](#)

Witold Hulewicz urodził się 26 listopada 1895 r. w Kościankach koło Wrześni w majątku rodzinnym jako syn Leona Hulewicza i Heleny z Kaczkowskich. Był najmłodszym synem i miał trzech starszych braci oraz trzy siostry. Tradycje patriotyczne w rodzinie Hulewiczów były mocno zakorzenione, o czym świadczy chociażby fakt nadania typowo polskich imion. Starszy brat Witolda, Bohdan wspominał, że ojciec wybrał imiona słowiańskie, posiadające odpowiedniki w języku niemieckim, bowiem nie chciał, aby w metrykach i dokumentach urzędowych zniekształcano polskie imiona jego dzieci. Od najmłodszych lat Helena zaszczepiła w Witoldzie zamiłowanie do poezji i muzyki. Nauczyła go grać na fortepianie oraz recytować wiersze.

Początki konspiracji, pisarstwa i służby

Witold Hulewicz już w czasie nauki w gimnazjum w Lesznie i Śremie należał do tajnej organizacji samokształceniowej o nazwie Towarzystwo Tomasza Zana. Później uczęszczał do gimnazjum w Gnieźnie. Kontynuował swego rodzaju tradycję rodzinną, bowiem starsi bracia Jerzy i Bohdan należeli do tej samej patriotycznej organizacji, a Bohdan był inicjatorem powołania tej organizacji w szkole. Do pracy w tej organizacji zostali dobrze przygotowani przez rodziców, według słów Bohdana:

„Rodzice moi bardzo dbali o naukę języka polskiego, historii, literatury i geografii ziem polskich. Wszystkie wakacje były poświęcone intensywnej nauce pod kierownictwem rodziców, toteż moi trzej bracia i ja byliśmy do tej roli stosunkowo dobrze przygotowani”.

Po wybuchu I wojny światowej powołano Witolda do armii pruskiej. Służył w oddziałach łączności m.in. w Fortecznym Oddziale Telegraficznym w Poznaniu, a następnie w dywizyjnym oddziale telegraficznym na froncie wołyńskim. W 1916 r. skierowany został na front francuski. W czasie przebywania na froncie pisał listy do matki, opisując w nich trudną codzienność żołnierza. Listy te drukowano później w lokalnych gazetach m.in. w „Dzienniku Poznańskim” i „Kurierze Poznańskim”. W tym okresie rozpoczęła się jego twórczość literacka. Pisał wiersze i opowiadania, które ukazywały się w czasopiśmie „Zdrój” założonym wspólnie z braćmi Jerzym i Bohdanem. Ten dwutygodnik literacko-artystyczny wydawała ich Spółka Wydawnicza „Ostoja”, którą założyli za namową Stanisława Przybyszewskiego.

W 1918 r. Witold wrócił do Poznania i włączył się w przygotowania do Powstania Wielkopolskiego.

Organizował wspólnie z porucznikiem Kazimierzem Jasnochem służbę łączności, podlegającą Sztabowi Głównemu na czele z Mieczysławem Paluchem i bratem Bohdanem. W styczniu 1919 r. zajmował się działalnością propagandowo-informacyjną jako adiutant Okręgu Wojskowego w Poznaniu. Był współorganizatorem 1 Baonu Telegraficznego Armii Wielkopolskiej, a następnie dowódcą 4 Kompanii telegraficznej 3 Dywizji Strzelców Wielkopolskich. W tym czasie pełnił funkcję redaktora miesięcznika Wojsk Technicznych Wielkopolski „Wiedza Techniczna”. W 1920 r. sprawował rolę adiutanta Ochotniczej Eskadry Lotniczej w Poznaniu, a od października był referentem regulaminów i wyszkolenia w Sekcji Wojsk Lotniczych II Departamentu.

Literat i radiowiec

Dopiero w 1921 r. Witold został zwolniony do rezerwy w stopniu kapitana, z przydziałem do 1 pułku łączności. Wówczas mógł kontynuować naukę i studiował filologię polską oraz muzykologię na Uniwersytecie Poznańskim. W tym samym czasie ukazał się jego pierwszy tomik poezji „Płomień w garści”, później przetłumaczył na język niemiecki powieść Maxa Broda, a to tylko zapoczątkowało jego działalność jako tłumacza dzieł niemieckich autorów. Jednym z jego ulubionych autorów był Rainer Maria Rilke. W 1921 r. wspólnie z bratem Jerzym utworzył poznański oddział Związku Zawodowego Literatów Polskich. Po odbyciu kilkumiesięcznej praktyki u Jana Jachowskiego, znanego poznańskiego księgarza, Witold przeniósł się do Warszawy, gdzie do 1924 r. prowadził razem z Kazimierzem Paszkowskim Spółkę Wydawniczą „Hulewicz i Paszkowski”.

► [Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](http://przystanekhistoria.pl)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

II wojna światowa, Konspiracja, Kultura, Okupacja niemiecka, Powstanie wielkopolskie, Zbrodnie niemieckie

Artykuł